

Sygn. akt III CSKP 66/21

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzcyk

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Z. K.
przy uczestnictwie M. K.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje
Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania oraz
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił wniosek uczestniczki M. K. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym uczestniczki i wnioskodawcy Z. K. oraz ustalił, iż w jego skład wchodzi m. in. lokal mieszkalny o wartości 267396 zł, który przysądził na wyłączną własność uczestniczki. Zasadzając zaś od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy spłatę oddalił jej wniosek o rozliczeniu nakładu z majątku osobistego na ten lokal.

Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 31 października 2017 r. oddalił apelację uczestniczki od powyższego postanowienia Sądu Rejonowego w zakresie w jakim oddalono jej wnioski o ustalenie nierównych udziałów, jak i rozliczenia nakładu z majątku osobistego (dawniej, dorobkowego). Podzielił stanowisko, które legło u podłoża orzeczenia Sądu pierwszej instancji, iż w okolicznościach sprawy nie zachodzą podstawy do zastosowania art. 43 § 2 k.r.o., jak i, że uczestniczka nie wykazała, aby poniosła nakłady na majątek wspólny.

Skarga kasacyjna uczestniczki od postanowienia Sądu Okręgowego - oparta na podstawie pierwszej z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 43 § 2 k.r.o., art. 33 pkt 2 w zw. z art. 890 § 1 k.c. oraz art. 9 ust. 3, art. 11 ust. 1 i 2, art. 15 ust. 2, art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. w brzmieniu obowiązującym w lipcu 2001 r., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 43 § 2 k.r.o, którego naruszenie zarzuca skarżąca, określa dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, które muszą wystąpić łącznie i które pozostają do siebie w takim wzajemnym stosunku, że żadne ważne powody” nie stanowią podstawy takiego orzeczenia, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku jest równy, a jednocześnie - nawet różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku nie stanowi podstawy ustalenia nierównych udziałów, jeżeli nie przemawiają za tym „ważne powody”. Na gruncie dotychczasowych ustaleń, wiążących Sąd Najwyższy, że w trakcie małżeństwa oboje małżonkowie pracując (wnioskodawca po wypadku otrzymywał rentę i pracował dorywczo) przyczyniali się do zaspokajania potrzeb rodziny (art. 27 k.r.o.) niepodobna uznać, że Sąd Okręgowy z naruszeniem art. 43 § 2 k.r.o. oddalił żądanie uczestniczki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Stanowiska Sądu Okręgowego nie podważa okoliczność, że wnioskodawca był skazany za znęcanie się nad rodziną i odbył z tego powodu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności w 1985 r.

Istota pozostałych zarzutów skargi kasacyjnej sprowadza się do twierdzenia, że błędnie Sąd Okręgowy uznał, iż wkład mieszkaniowy nie stanowił majątku osobistego uczestniczki. Ponadto, że dokonana przez matkę uczestniczki darowizna środków pieniężnych na ten wkład objęta została wspólnością.

Przydział spółdzielczego prawa do lokalu nastąpił w dniu 19 lipca 2001 r. Los prawny wkładu w sytuacji, gdy stosunki majątkowe między małżonkami podlegały wspólności ustawowej, regulował art. 215 § 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 54, poz. 288 ze zm.) stanowiąc, że należy on wspólnie do obojga małżonków, niezależnie od pochodzenia środków, z których został zgromadzony. Rację przeto ma Sąd Okręgowy, wbrew zarzutom skargi, że podług art. 215 § 4 prawa spółdzielczego ówczesnie obowiązującego wkład jest wspólny niezależnie od pochodzenia środków, z których został zgromadzony. Niemniej jednak uszło uwagi tego Sądu, że przepis ten, zgodnie z jego zd. drugim, nie narusza uprawnień każdego z małżonków do żądania zwrotu wydatków i nakładów poczynionych z jego majątku odrębnego na majątek wspólny.

Kwestia pochodzenia wkładu z pieniędzy darowanych uczestniczce przez jej matkę jest bezsporna. Brak zaś jest podstaw do przyjęcia, że zgodnie z jej wolą były one darowane także dla wnioskodawcy.

Wpłata na wkład mieszkaniowy, z uiszczeniem którego związany był przydział mieszkania spółdzielczego, do którego prawo wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, dokonana przez jedno z małżonków ze środków pochodzących z darowizny na jego rzecz, jak w sprawie, jest wpłatą pochodzącą ze środków stanowiących majątek osobisty (odrębny) - stanowi nakład z majątku osobistego (odrębnego) tego małżonka na majątek wspólny. Przy podziale majątku wspólnego jedno z małżonków, które poczyniło ten nakład, może się domagać, jak to czyni uczestniczka, jego zwrotu (art. 45 § 1 i 2 k.r.o.). Roszczenie o zwrot nakładu jest roszczeniem o zwrot jego wartości. Chodzi tu o wartość nie w chwili dokonywania nakładu, ale w chwili orzekania o zwrocie nakładu.

Skoro Sąd Okręgowy rozstrzygając w sprawie wyszedł z odmiennych założeń, to zaskarżone postanowienie nie mogło się ostać.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.

jw